

Mít nebo nemít auto, byla po válce vitální otázka snad v každé rodině, protože koupit nové auto se setkávalo s několika objektivními potížemi, nejčastěji finančního a dodavatelského druhu. Pokud měl tedy posloužit starý vůz, často pamatující lepší časy, tak byl hlavně určen pro dopravu osob z místa A do místa B a ne jako sběratelský objekt.

Veteránistické „hnutí“ na Slovensku má svou tradici a jeho začátky nebyly věru lehké. Bylo to v šedesátých letech, kdy se začaly formovat první zájmové skupiny majitelů a sympatizantů starých aut. Tito nadšenci měli společný cíl, zejména ochranu historických hodnot a technických památek. O typických sběratelích se ve většině případů mluvit nedalo. Prestižní aspekty se tehdy téměř nevyskytovaly. O stavu tehdejších aut by se daly psát romány - nedostatek náhradních dílů, improvizace pod značkou „zlaté ručičky“ napomohly mnoha chromým autům k pohybu, ale nepřispěly k jejich autenticitě.

Když se v r. 1972 rozhodla skupina přátel historických vozidel kolem MUDr. M. Ondrejčáka založit první slovenský klub sběratelů historických vozidel na Slovensku, tak se začala psát nová kapitola o funkci a úloze veteránů. Téměř současně a to v r. 1973 byl založen Krúžok priateľov železnic. Pomalu přibývalo aut, motorek, železničních lokomotiv, vagonů a dalších objektů - stávala se tedy akutní otázka, kam s nimi? Úloha byla věru nelehká a teprve v r. 1999 za společné dohody mezi Veterám klubem Bratislava (VKB) a Slovenským technickým muzeem Košice vzniklo Muzeum do-

Dom dopravy, Bratislava

pravy v Bratislavě. Nesčetná sezení a obětavá čestná činnost nadšenců provázela jeho zrod. První parní lokomotivu opatřil Krúžok pod vedením doc. L. Križana, o další železniční expozici se zasloužilo především Dokumentační centrum ŽSR pod vedením Ing. J. Kubáčka, auta a motorky obstarává dodnes převážně VKB. Založení Domu dopravy, 24.6.1999, by bylo nemyslitelné bez sponzorů v čele s PPA-Control, a.s.

Budovy Domu dopravy dává k dispozici Slovenská železnice. Jedná se přitom o bývalé sklady a místnosti prvního bratislavského nádraží z 19. století, vystavěné z cihel, s viditelnými krovky a zachovalou výdřevou. V této neopakovatelné a autentické atmosféře se prezentují exponáty, železniční a silniční dopravní prostředky - s a i bez motoru, dobové kostýmy spojené s provozem a didaktické objekty, jako např. autovetrán v běhu rekonstrukce. Vstupní hala je okupována třemi různými unikátními motocykly značky Čechie-Böhmerland v nádherném stavu. U pokladny se lze zásobit pro návštěvu muzea užitečnou doprovodnou litera-

turou a veteránskými časopisy. Komu to nestačí, stačí se doptat po panu Ing. Schusterovi, bývalém vývojáři u Tatra Bratislava a naslouchat jeho hlubokým znalostem a atraktivnímu výkladu.

Součástí expozice je od stabilního motoru, přes drezínu Tatra, auta Praga, Fiat a Peugeot, Gräf und Stift, parní vůz Škoda Sentinel, po pěknou sbírku Škodovek a cenných Tater, německou bojovou techniku i sbírku vládních sovětských vozů z dob nedávno minulých. Většina automobilových exponátů je provozuschopná a mnohé patří členům Veterán Klubu Bratislava. V aktuální expozici, pod kterou se tvořivě a umělecky podepsal výtvarník a fotograf Gregor Fudala, jsou momentálně vystaveny unikátní Tatra 603 X, kterou zapůjčila Kopřivnice, mikrobús T 603 MB a funkční (motor Fiat) i když v sérii nerealizované osobní kupé Garde Rapid s předním pohonem, též známé pod jménem Locusta. Zajímavé jsou i dobově rekonstruované interiéry továrních a železničních kanceláří, dílen a bezpečnostní centrály.

V současné době probíhají rekonstrukční práce na trati a jejím okolí. Záhy má začít velká výstavba za Domem dopravy, jejíž zásobování musí překlenout logistické a topografické potíže. Z těchto důvodů zatím hrozí strhnutí části historicky chráněné haly, za účelem průjezdu

stavebních vozidel a dodavatelů na plánovanou stavbu. Není to v zájmu Bratislavy a nejen návštěvníků muzea, aby se nestala další fatální chyba necitlivým zacházením s kulturním a stavitelským dědictvím, již tak těžce zkoušeného města? Nezbývá než doufat ve zdravý rozum.

Velmi útulné a stylově cenné, nevelké muzeum lze určitě všem doporučit jako zajímavou zastávku během návštěvy Bratislavy.

Muzeum se nachází na strategickém místě Bratislavy - přímo za dnešním nádražím a disponuje dostatkem parkovacích míst.

Dom dopravy je zavřen pouze v pondělí a další informace jsou na www.muzeumdopravy.com

*text: Dr. Georg W. Pollak, Zürich
foto: G. Fudala a G. W. Pollak*

